KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD NITRA

Námestie Jána Pavla II. č. 8, 949 01 Nitra

Číslo: KPUNR-2017/18227-2/62266/KRM

Nitra 22. 08. 2017

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Trieda Andreja Hlinku 1
94974 Nitra

Krajský pamiatkový úrad Nitra, podľa § 11 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon") ako vecne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy a podľa § 9 ods. 5 pamiatkového zákona ako miestne príslušný orgán špecializovanej štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, vydáva toto

r o z h o d n u t i e :

Krajský pamiatkový úrad Nitra podľa § 32 odseku 2 a 4 pamiatkového zákona po preskúmaní žiadosti, ktorú podala dňa 07. 08. 2017 Univerzita Konštantína Filozofa, Trieda Andreja Hlinku 1, Nitra, ktorá je podľa výpisu z listu vlastníctva č. 3163 vlastníkom nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „kultúrna pamiatka"), na Štefánikovej triede č. 67, parc. č.2007, 2008, 2009, 2010, k. ú. Nitra, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom **11018/1** (ďalej len „č. ÚZPF") ako **národná kultúrna pamiatka „budova administratívna", parc. č. 2007, 2008, 2009, 2010, k. ú. Nitra**, po zvážení všetkých zložiek, týkajúcich sa ochrany pamiatkového fondu, dospel k záveru, že zámer v rozsahu:

A. obnovy okien
B. obnovy oplotenia

je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom **prípustný** a pre prípravu a vykonanie tohto zámeru obnovy nehnuteľnosti **určuje nasledovné podmienky:**

A. OBNOVA OKIEN

1. Okná zachovať a umelecko-remeselne opraviť (repasovať).
2. Pri obnove jednotlivých pamiatkovo hodnotných okien zachovať najmä:
   a) architektonický výraz, členenie, materiál (drevo)
   b) spôsob uzatvárania(otvárania) okien vrátane skrytého mechanizmu
   c) profiláciu, rozmery, proporcie okien
   d) polohu osadenia okien vo vzťahu k úrovni fasády a interiéru.
   e) spôsob a smer otvárania okenných krídel.
   f) pamiatkovo hodnotné pôvodné mosadzné kovania

Telefón	Fax	E-mail	Bankové spojenie	IČO
037/245 11 11	037/245 18 55	podatelna.nr@pamiatky.gov.sk	Štátna pokladnica 1807136851/0200	31755194

3. **V prípade nenávratného poškodenia akýchkoľvek častí okna, je tieto možné doplniť lokálne protézou, resp. predmetnú časť lokálne nahradiť kópiou výrobku.** Zachovať všetky pôvodné mosadzné atypické kovania a ich mechanizmy, vrátane skrytých (olivy, pololivy, atď.), očistiť od prípadných vrstiev sekundárnych náterov, poškodené opraviť a sfunkčniť. Chýbajúce, resp. doplňané kovania na všetkých oknách prispôsobiť v maximálnej možnej miere (tvarovo a materiálovo) originálu.
4. Na repasované okná, resp. na kópie častí okien, namontovať použiteľné očistené pôvodné kovania.
5. Vzorky vybratých olív, resp. pololív, ktoré budú doplnené namiesto chýbajúcich originálov kovaní predložiť pred zakúpením Krajskému pamiatkovému úradu na posúdenie a schválenie.
6. Doplnenie okenných krídel o štulpové lišty realizovať takým spôsobom, aby v minimálnom rozsahu zasiahli do architektonického výrazu okien a budovy.
7. Okná zo strany interiéru aj exteriéru povrchovo upraviť krycím náterom v odtieni RAL 9001.

B. OBNOVA SOKLA A ZÁBRADLIA OPLOTENIA

1. **V rámci obnovy sokla zachovať, obnoviť a odprezentovať:**
   a) pôvodnú povrchovú úpravu sokla oplotenia vo výraze umelého kameňa (pieskovej farby)
   b) jeho architektonické členenie na jednotlivé dielce,
   c) šalírované okraje dielcov (dekoratívne zdobenie okrajov jednotlivých dielcov horizontálnym vrúbkovaním, resp. ryhovaním)
   d) pôvodnú profiláciu - zaoblenie koruny sokla
2. Princípy obnovy sokla:

a) Sokel ako celok zachovať a umelecko-remeselne obnoviť.
b) Pôvodnú povrchovú úpravu sokla oplotenia vo výraze umelého kameňa (v hmote farbená omietka pieskovej farby) zachovať, neosekávať, okrem uvoľnených a poškodených častí, ktoré je možné odstrániť.
c) Krajský pamiatkový úrad Nitra odporúča sokel odizolovať proti zemnej vlhkosti.
d) Pred začatím obnovy sokel očistiť od sekundárnych šedých náterov, vrátane graffiti (napr. tlakovou vodou a parou, resp. vysokotlaké čistenie suchým ľadom) resp. sekundárnych vysprávok a preveriť stav pôvodnej povrchovej úpravy.
e) Čistenie vykonávať v letných mesiacoch(nie v čase keď už hrozia mrazy).
f) Praskliny preškrabať (cieľom preškrabania je ich zväčšenie do šírky, aby bolo možné pri ďalšom kroku do prasklín dostať aspoň nejakú hmotu tmelu)
g) Praskliny následne vytmeliť.
h) Tmeliť z materiálu na rovnakej báze (na báze cementu).
i) V prvom kroku tmely vyhotoviť tak, aby presahovali nad úroveň omietky.
j) Po čiastočnom vytvrdnutí zaškrabať do úrovne líca omietky(pre dosiahnutie aspoň podobnej štruktúry jestvujúceho povrchu).
k) Nenávratne poškodené, resp. chýbajúce časti sokla vyspraviť v hmote farbenou omietkou (bez náteru) vo farebnom odtieni so štruktúrou, frakciou, zložením a povrchovou úpravou čo najpríbuznejšou štruktúre dochovanej omietky vo výraze umelého kameňa..
l) Vzorku hmoty (napr. tmel, omietka) určenú pre obnovu sokla pred objednaním predložiť KPÚ na posúdenie a odsúhlasenie.
m) Po doplnení a vyspravení sokla natrieť celoplošne zjednocujúcou ochrannou lazúrou (nenatierať krycím náterom).

3. Po očistení sokla a odhalení dochovaného stavu pôvodnej povrchovej úpravy z umelého kameňa zvolať stretnutie na ktoré je potrebné prizvať Krajský pamiatkový úrad Nitra a zhotoviteľa prác na upresnenie detailov najvhodnejšieho následného spôsobu obnovy v zmysle podmienok tohto rozhodnutia. Zo stretnutia bude spísaná zápisnica.
4. KPÚ Nitra preverí a určí konkrétny farebný odtieň pôvodnej (primárnej) povrchovej úpravy horizontálneho kovového zábradlia na stretnutí, ktoré sa v zmysle podmienok tohto rozhodnutia uskutoční po vyčistení sokla (na ktoré vlastník prizve KPÚ Nitra s zhotoviteľa obnovy).

C. Všeobecné podmienky obnovy

1. Kópiu tohto rozhodnutia odovzdať dodávateľovi realizačných prác obnovy ako podklad na uzatvorenie zmluvy.
2. Vlastník kultúrnej pamiatky má povinnosť oznámiť Krajskému pamiatkovému úradu Nitra vopred začiatok obnovy a predpokladaný koniec obnovy.

Štátny pamiatkový dohľad v zmysle § 11 odsek 2 písmeno a) pamiatkového zákona na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať Krajský pamiatkový úrad Nitra.

Toto rozhodnutie sa vzťahuje iba k prácam vymedzeným vo výrokovej časti rozhodnutia a nenahrádza rozhodnutie alebo záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Nitra k iným prácam na predmetnej národnej kultúrnej pamiatke.

Podľa § 44a pamiatkového zákona, toto rozhodnutie stráca platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahujú.

- Toto rozhodnutie sa vzťahuje iba k prácam vymedzeným vo výrokovej časti rozhodnutia, a nenahrádza rozhodnutie, alebo záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu v Nitre k iným prácam na predmetnej národnej kultúrnej pamiatke.

Odôvodnenie:

Podkladom pre vydanie rozhodnutia o zámere obnovy časti národnej kultúrnej pamiatky v rozsahu obnovy okien a obnovy múrika bola žiadosť podaná dňa 07.08. 2017 vlastníkom nehnuteľnosti; kópia výpisu z listu vlastníctva č. 3163 zo dňa 02.08.2017; kópia z katastrálnej mapy na parc. č. 2007, 2008, 2009, 2010 zo dňa 02.08.2017; evidenčný list nehnuteľnej kultúrnej pamiatky „Budova administratívna" zapísanej v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR pod číslom 11018/1; fotodokumentácia súčasného stavu okien zhotovená počas miestnej ohliadky zo dňa 21.08.2017, zápisnica z ústneho pojednávania zo dňa 21.08. 2017, historické fotografie (archív KPÚ Nitra).

Premetná nehnuteľnosť na Štefánikovej ulici č. 67 v Nitre, situovaná na parc. č. 2007, 2008, 2009, 2010, k.ú. Nitra, bola pre svoje významné komplexné pamiatkové hodnoty vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. V Ústrednom zozname pamiatkového fondu je evidovaná pod názvom „budova administratívna" a je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 11018/1.

Podľa § 32 odseku 4 zákona NR SR č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, v znení neskorších predpisov, krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere obnovy národnej kultúrnej pamiatky uvádza, či predpokladané práce sú z hľadiska záujmov chránených citovaným zákonom prípustné a určuje podmienky, za ktorých možno tieto práce pripravovať a vykonávať tak, aby sa národná kultúrna pamiatka neohrozila, nepoškodila, alebo nezničila, najmä či tieto práce možno pripravovať iba na základe výskumov a inej prípravnej dokumentácie.

Pri určovaní podmienok výrokovej časti tohto rozhodnutia Krajský pamiatkový úrad v Nitre vzal do úvahy nevyhnutnú potrebu okien a nutnosť zachovania pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky.

Na premetnej nehnuteľnosti sa pôvodné okná nezachovali, boli vymenené na konci 20. storočia. Okná, ktoré sú v súčasnosti na predmetnej nehnuteľnosti dochované boli do pôvodných

okenných otvorov osadené v súvislosti s obnovou nehnuteľnosti v 90-tych rokoch 20. storočia. Okná sú drevené, majú jednoduchú konštrukciu (nie sú dvojité), sú na nich však osadené olivy a pololivy z pôvodných okenných výplní, ktoré sú ako pôvodná súčasť architektonického riešenia budovy pamiatkovo hodnotné a preto je potrebné ich v rámci obnovy zachovať, resp. obnoviť a opätovne použiť(napr. na vymieňaných okenných krídlach). Súčasťou pamiatkových hodnôt je i architektonické a materiálové a farebné riešenie exteriéru budovy, ktorého neoddeliteľnou súčasťou sú i okenné výplne, ich materiálové a farebné riešenie, členenie a architektonický výraz. Členenie, materiálové a farebné riešenie a pravdepodobne i spôsob otvárania existujúcich okien boli zhotovené podľa vzoru pôvodných originálov okien v zmysle pôvodného architektonického riešenia, preto krajský pamiatkový úrad požaduje zachovanie členenia okien a taktiež ich materiálovej podstaty a farebnosti, ale najmä následné zachovanie a znovupoužitie dochovaných pôvodných olív a pololív (resp. ostatných pôvodných kovaní).

V súčasnosti sú okná z vnútornej strany pretreté krycím náterom lomenej bielej farby, zo strany exteriéru sú ošetrené taktiež náterom farby v odtieni lomenej bielej.

Dochované pôvodné, pamiatkovo hodnotné olivy a pololivy sú neoddeliteľnou súčasťou architektonického výrazu interiérov predmetnej národnej kultúrnej pamiatky, ktoré sa zachovali vo vysokom stupni autenticity. Predmetné dochované kovania, ako historický dokument, ktorý vypovedá o dobe svojho vzniku, je potrebné zachrániť a zachovať.

Prevažná väčšina okien je v relatívne dobrom stave, najmä zo strany interiéru. Niektoré časti okenných výplní objektu sú vplyvom vystavenia klimatickým podmienkam v zhoršenom technickom stave. Podľa zistení na základe vykonanej miestnej ohliadky zo dňa 21. 08. 2017 je zrejmé, že najviac poškodené sú exteriérové časti stolárskych výrobkov, ktoré sú najviac namáhané vplyvmi počasia. Okná v súčasnosti zatekajú.

Obnova okien formou repasácie, resp. lokálne doplnenie a nahradenie nenávratne poškodených častí okien kópiami zhotovenými podľa vzoru existujúcich okien, ako aj doplnenie okenných krídel štulpovými lištami kvôli zamedzeniu zatekania je v zmysle pamiatkovej ochrany prípustná.

Dochované použiteľné kovania z originálov okien sa zachovajú, v prípade potreby očistia, sfunkčnia a následne opätovne použijú (aj na nových kópiách). Farebnú úpravu v odtieni lomenej bielej – (RAL 9001) určil KPÚ Nitra v zmysle pôvodného farebného riešenia okien krycím náterom v odtieni lomenej bielej.

Oplotenie, ktoré je predmetom obnovy, je pôvodným oplotením nehnuteľnosti. Jeho do veľkej miery dochovaný pôvodný architektonický výraz, ktorého súčasťou je farebné a materiálové riešenie sokla (v jadre betónový múrik s povrchovou úpravou vo výraze umelého kameňa, pozostávajúcou z v hmote farbenej omietky pieskovej farby s drobnou štruktúrou), členenie sokla na jednotlivé dielce, profilácia dielcov (zaoblenie koruny), dekoratívny šalírovaný okraj dielcov, atď. je preto predmetom pamiatkovej ochrany. Sokel oplotenia bol pôvodne bez náteru – štruktúra vo výraze povrchovej úpravy umelého kameňa bola priznaná, čo je typické pre obdobné architektonické prvky z medzivojnového obdobia. Z hľadiska pamiatkovej ochrany je preto najvhodnejším riešením zrealizovať obnovu sokla vyspravením a vytmelením poškodených častí materiálom so štruktúrou, farebnosťou, zrnitosťou, povrchovou úpravou a vlastnosťami čo najpríbuznejšími dochovanej pôvodnej povrchovej úpravy, a následným náterom zjednocujúcou lazúrou (nie krycím farebným náterom), aby mohla pôvodná dochovaná úprava sokla byť odprezentovaná vo svojej pôvodnej podobe a štruktúre vo výraze umelého kameňa. Krajský pamiatkový úrad preto v podmienkach rozhodnutia požadoval sokel pred začatím obnovy očistiť od sekundárnych náterov, resp. vysprávok. Následne určil v podmienkach rozhodnutia také požiadavky, ktoré v rámci zachovania pamiatkových hodnôt sokla počas obnovy súčasne zabezpečia i estetické a optické zlepšenie jestvujúceho stavu. Krajský pamiatkový úrad odporúča pred začatím obnovy sokel odizolovať od zemnej vlhkosti, nakoľko múrik pod omietkou pravdepodobne vlhne, a tým, že je na ňom tvrdý materiál (cementová omietka) a v zime premŕza, dochádza k uvoľnovaniu povrchovej úpravy, pretože cementová omietka prepustí smerom zvnútra

von len veľmi málo vlhkosti. Takže tým že zamŕza voda, ktorá sa tam dostala a naberá na objeme, tým tlakom sa uvoľňuje omietka a vznikajú trhliny.

Pred začatím obnovy je nevyhnutné (napr. tlakovou vodou a parou) odstrániť sekundárny šedý náter vrátane graffiti. Krajský pamiatkový úrad taktiež odporúča čistenie vykonávať v letných mesiacoch, nie v čase keď už hrozia mrazy. Praskliny aspoň preškrabať (cieľom preškrabania bude ich zväčšenie do šírky, aby bolo možné pri ďalšom kroku do prasklín dostať aspoň nejakú hmotu tmelu) a následne praskliny tmeliť. Tmelené by mali byť z materiálu na rovnakej báze. Pravdepodobne ide o cement (vyzerá to na biely cement s kopaným pieskom a kamennou drťou hrubej frakcie (pravdepodobne vápenec). Cementový tmel je možné nahradiť tmelom zhodných vlastností a zloženia ako napr. tmel Remmers (restauriermortel), ktorý je už prifarbený a modifikovaný, stačí do neho pridať bielu drť. Do vlastnoručne miešaného cementového tmelu sa odporúča pridávať nejaké percento disperzie, aby tmely nezahoreli, keďže to budú veľmi malé objemy. V prvom kroku by mali tmely presahovať nad úroveň omietky, po ich čiastočnom vytvrdnutí by mali byť zaškrabané do úrovne líca omiekty, tým je možné dosiahnuť aspoň podobnú štruktúru jestvujúceho povrchu.

Po odhalení dochovaného rozsahu a stavu pôvodnej povrchovej úpravy je potrebné prizvať Krajský pamiatkový úrad v Nitre pre posúdenie veci a dohodnutie najvhodnejšieho následného postupu obnovy v zmysle požiadaviek tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie bolo vydané v zmysle zákona NR SR č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, v znení neskorších predpisov a zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní, v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie nenahrádza záväzné stanovisko KPÚ Nitra k prípravnej dokumentácii, resp. o nasledovných stupňoch projektovej dokumentácie obnovy národnej kultúrnej pamiatky.

Podľa § 44a pamiatkového zákona toto rozhodnutie stratí platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, ak v tejto lehote nebude vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t. j. na KPÚ Nitra.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

